

NAPEROPELTO

VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

2014-2015

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO

2 TAVOITE

3 ARVOT

3.1 Kiireettömyys

3.2 Läsnäolo

3.3 Tasa-arvoisuus

3.4 Inhimillisuus

3.5 Perheen kokonaisvaltainen huomiointi

3.6 Kodinomaisuus

3.7 Lapsikeskeisyys

3.8 Leikki

4 HENKILÖKUNTA

5 TAIKATUULEN PÄIVÄKOTI

6 TAIKAMETSÄN PÄIVÄKOTI

7 TUULENTUVAN PÄIVÄKOTI

8 TUULENPESÄN PÄIVÄKOTI

LIITE 1 OMAHOITAJUUS JA PIENRYHMÄTOIMINTA NAPEROPELLON PÄIVÄKODEISSA

1 JOHDANTO

Naperopelto Oy:n päiväkotija ohjaa Peruspalvelukuntayhtymä Kallion varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta kehitelty oma varhaiskasvatussuunnitelma, jossa tulevat esille Naperopellon omat arvot, tavoitteet ja toimintamallit. Varhaiskasvatussuunnitelman ovat laatineet Kaisa Pihlajaniemi, Elina Korjonen, Elina Salmela ja Jenni Jyrinki.

Varhaiskasvatussuunnitelma on lähtenyt etenemään yhteisten tavoitteiden määrittelyllä. Työryhmämme pohti Naperopellon päiväkotien toiminnalle yhteiset tavoitteet, joiden pohjalta toimintaa ja toimintaa ohjaavia arvoja lähdettiin pohtimaan. Tavoitteiksi valikoitui meille tärkeitä asioita, joissa pääpainona on hoidon laadukkuus, lapsen ja perheen kohtaaminen kokonaisvaltaisesti, kasvatuskumppanuuden toteuttaminen sekä kestävä kehitys.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa on lähdetty rakentamaan yhteisten arvojen pohjalta, jotka ovat jokaisessa yksikössä tärkeässä asemassa. Tässä varhaiskasvatussuunnitelmassa kerrotaan Naperopellon arvot, jotka ovat kiireettömyys, tasa-arvoisuus, inhimillisuus, perhekeskeisyys, leikki, kodinomaisuus sekä henkilökunnan ammattitaito. Arvot puretaan auki ja tuodaan käytännön tasolle ensin tässä suunnitelmassa ja sen jälkeen päiväkotien arkitoiminnassa.

Naperopellon varhaiskasvatussuunnitelmassa on oma osio jokaiselle yksikölle, jossa tulevat esiin kunkin yksikön omat painotusalueet. Taikametsässä painotetaan taidekasvatusta, Taikatuulessa musiikkia ja Tuulentuvassa luontoa ja liikuntaa.

Lopuksi pohdimme tulevaisuuden haasteita ja visioita sekä laadimme seurantasuunnitelman tavoitteiden toteutumiseksi.

2 TAVOITE

Naperopelto Oy:n päiväkotien tavoitteena on

- 1) tuottaa laadukasta lasta ja perhettä tukevaa päivähoitoa
- 2) tuottaa lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä tukevaa toimintaa
- 3) kiinnittää huomiota kokonaisvaltaisesti perheen hyvinvointiin
- 4) toimia yhdessä perheen kanssa lapsen parasta ajatellen
- 5) kiinnittää huomiota kestävän kehityksen periaatteisiin toiminnassamme.

3 ARVOT

Naperopelto Oy:n yhteiset arvot rakentuvat tavoitteiden pohjalle. Arvomme ovat kiireettömyys, läsnäolo, tasa-arvoisuus, inhimillisyys, perheen kokonaisvaltainen huomiointi, kodinomaisuus, lapsikeskeisyys, leikki sekä henkilökunnan sitoutuminen työhön. Arvostamme myös ekologisuutta ja kestävää kehitystä jokaisessa päiväkodissamme. Arvojen toteutumista sekä toiminnan laatua arvioidaan vähintään kerran vuodessa tehtävällä asiakastyytyväisyyskyselyllä sekä vanhemmilta ja saatavalla palautteella.

3.1 Kiireettömyys

Kiireettömyys näkyy päivittäisissä toiminnoissamme siten, että aikuinen on aidosti läsnä lasten kanssa. Meillä on aikaa keskustelulle ja kuuntelemiselle. Henkilökunnalta voi aina myös varata erikseen aikaa keskustelulle, mikäli perhe sellaista haluaa. Tarvittaessa aikataulumme hieman joustavat perheen tarpeiden mukaan - pääasiallisesti aukioloajoista kuitenkin pidetään kiinni. Päivän suunnitelmat voivat joustaa tilanteiden mukaan. Arkipäivät eivät ole "suorittamista" vaan yhdessä toimimista parhaaksi katsomallamme tavalla. Henkilökunnalla on aina aikaa kuunnella lasta.

3.2 Läsnaolo

Läsnaolo näkyy toiminnassamme mm. omahoitajatoiminnalla. Jokaiselle lapselle on nimetty hoidon alusta asti omahoitaja*^{liite 1.}, joka pyritään pitämään samana mahdollisimman kauan. Omahoitaja tutustuu lapseen hoidon alussa jo lapsen omassa kotona. Omahoitaja on lasta vastassa hänen ensimmäisenä hoitopäivänä. Omahoitaja käy lapsen vanhempien kanssa varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut sekä on muutenkin luotettava yhteyshenkilönä perheen ja päivähoidon välillä. Sen myötä mahdollistuu aito vuorovaikutussuhde aikuisen ja lapsen välille. Läsnaolo näkyy myös sillä tavalla, että meillä on lapsen aina mahdollista päästä syliin.

3.3 Tasa-arvoisuus

Tasa-arvoisuus näkyy päiväkodeissamme sillä tavalla, että meillä on samat säännöt kaikille lapsille. Kukaan ei ole huonommassa tai paremmassa asemassa kuin joku toinen. Lasten kesken vallitsee tasavertaisuus. Tasa-arvoisuus tulee paremmin esille ryhmien omassa varhaiskasvatussuunnitelmassa, joka laaditaan jokaiselle lapsiryhmälle erikseen.

3.4 Inhimillisyy

Inhimillisyy kuvastuu mm. ryhmän ja perheen huomioimisena ja heidän tarpeiden kunnioittamisena. Päivittäisessä toiminnassa huomioidaan ryhmän koostumus ja olosuhteet. Toimintaa suunnitellaan ja muokataan sen mukaisesti. Työntekijöillemme painotamme ns. tilannetajua, jolloin toiminnan pääpaino ei ole suorittamisessa vaan tilanteen kokonaisvaltaisessa huomioinnissa ja sen mukaan toimimisessa. Joustamme suunnitelmistamme tarpeen mukaan ja annamme aikaa lapsen luovuudelle.

3.5 Perheen kokonaisvaltainen huomiointi

Perhe huomioidaan kokonaisvaltaisesti mm. varhaiskasvatuskeskustelujen kautta. Päiväkodeillamme pidetään varhaiskasvatuskeskustelut kaksi kertaa toimintakauden aikana. Nämä ovat oivia tilaisuuksia keskustella yhteisistä tavoitteista ja päämääristä sekä vaihtaa kuulumisia. Henkilökuntamme on perheen saatavilla, jolloin huolen puheeksi ottaminen puolin ja toisin olisi helpompaa. Tärkeää on päivittäin nähdä kasvotusten ja vaihtaa kuulumiset sekä aamulla että iltapäivällä. Henkilökuntaamme kiinnostaa tietää, miten perheellä on aamu mennyt, jotta osaamme paremmin vastata lapsen tarpeisiin päivähoidon aikana. Henkilökunta vastavuoroisesti kertoo iltapäivällä päivähoidon kuulumiset, jotta ilta kotona olisi kaikkien kannalta sujuvaa.

Kuulemme ja kuuntelemme mielellämme perhettä ja otamme toiveet ja huolet huomioon. Kasvatuskumppanuus on sitä, että vedämme yhtä köyttä ja toimimme yhdessä lapsen parhaaksi. Päivähoito on vanhempien yhteistyökumppani.

3.6 Kodinomaisuus

Meillä on jokainen yksikkö kohtuullisen pieni ja kodikas ympäristöltään. Olemme onnekkaita, koska jokaisessa yksikössä saamme nauttia aidosta kotiruuasta päivittäin. Kodinomaisuus näkyy myös toteutettavana pienryhmätoimintana, mikä on oiva keino jakaa isompaakin lapsiryhmää pienemmäksi. Pienryhmissä teemme askarteluja, ulkoilemme ja ruokailemme. Jokaista pienryhmää vetää vuorollaan ryhmän tuttu aikuinen, jolloin lapsi pääsee nauttimaan jokaisen aikuisen ammattitaidosta ja läsnäolosta vuorollaan.

3.7 Lapsikeskeisyys

Toimintamme on lapsikeskeistä, mikä näkyy esimerkiksi toiminnan joustavuutena. Pyrimme ottamaan lapsia mukaan toiminnan suunnitteluun ja joinakin päivinä on mahdollista toimia lasten toiveiden mukaisesti. Arvostamme leikkiä ja kannustamme lapsia siihen.

3.8 Leikki

Leikki on tärkeä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta. Leikki opettaa lapsille kaikkia arkipäivän taitoja, mitä hän tarvitsee selviytyäkseen elämässä. Leikki opettaa vuoron odottamista, toisen huomioon ottamista, toisen kuuntelua ja toisen ajatusten kunnioittamista. Pyrimme toiminnassamme siihen, että leikkiä ei turhaan keskeytetä. Leikki saa jatkua, kunnes se lasten taholta loppuu. Arvostamme leikkiä. Aikuisen rooli leikin luomisessa on järjestää sopivat välineet, tilan, mahdollisuuden sekä ohjauksen leikkiin. Leikin myötä opetamme lapselle tavarain arvostamista ja kunnioittamista, tämä näkyy mm. siten, että tavaroita ei heitellä tai rikota ja leikki siivotaan, kun leikki loppuu. Leikin avulla lapsi saa olla luova!

4 HENKILÖKUNTA

Henkilökunta on vakituista ja alalle koulutettua. Henkilöstön muodostumisessa on pyritty huomioimaan jokaisen vahvuudet ja erikoisosaamiset. Henkilökunnan ammattitaitoa pidetään yllä mm. koulutuksilla ja täydennyskoulutuksilla, joihin henkilöstö on aktiivisesti osallistunut. Henkilökunnan työssäjaksamiseen kiinnitetään huomiota mm. liikunnallisuuteen kannustamalla sekä mielekkäällä TYKY-toiminnalla. Mikäli henkilökunnasta joku sairastuu tai joutuu muutoin olemaan pois, paikkaamme hänen työpanoksensa tutuilla sijaisilla. Pyrimme siihen, että henkilöstöä on aina vaadittava määrä paikalla.

5 TAIKATUULEN PÄIVÄKOTI

Taikatuulen päiväkoti on 35-paikkainen musiikkipainotteinen päiväkoti. Musiikkipainotisuus näkyy toiminnassa kokonaisvaltaisesti. Musiikkituokiot ovat päivittäisiä ja lapsia kannustetaan musisoimaan mahdollisimman monipuolisesti. Taikatuulen henkilökunnalla on vahva musiikillinen osaaminen sekä oma harrastuneisuus musiikkiin. Taikatuulen henkilöstön koulutukset painottuvat musiikkikasvatukseen. Toiminnassamme pyrimme monipuolisesti tuomaan musiikkia lasten päivään - unohtamatta myös muita toimintoja, kuten kädentaitoja, liikuntaa ja leikkiä.

Musiikki ei ole pelkästään laulamista. Musiikkiin kuuluu myös musiikin tuottaminen esimerkiksi soittimilla tai omaa kehoa hyödyntämällä. Olennaisena musiikissa on myös rytmiikka, erilaiset äänet sekä musiikin kuuntelu. Taikatuulen päiväkodista on osallistuttu lähes joka vuosi johonkin lasten konserttiin. Taikatuulen lapset käyvät myös musisoimassa läheisissä vanhusten palvelutaloissa, jossa pääsevät itse esiintymään ja tuottamaan iloa toisille.

Taikatuulen tavoitteena on tuottaa laadukasta varhaiskasvatusta, jossa painottuu musiikki. Tavoitteena on saada lapset hyödyntämään omaa musiikillista luovuuttaan, nauttimaan musiikin eri muodoista, opettelemaan rytmiikkaa, mikä myöhemmin helpottaa esimerkiksi tavuttamisen oppimisessa. Musiikki kehittää vankasti lapsen kielellisiä taitoja. Musiikki kannustaa lapsia itseilmaisuuksiin sekä kehittää lapsen itsetuntoa.

Taikatuulella työskentelee kaksi lastentarhanopettajaa, kolme lastenhoitajaa, keittäjä/siistijä sekä vapaaehtoistyöntekijä.

6 TAIKAMETSÄN PÄIVÄKOTI

Taikametsän 21-paikkaisen päiväkodin painotusalue liikkuu taiteiden kentässä. Taiteisiin kuuluu mm. kuvataiteet, teatteri, näytelmät, sadut, musiikki ja itseilmaisu. Taiteita tehdään monipuolisesti Taikametsässä hyödyntäen lapsista lähtevää luovuutta. Taikametsän henkilöstö on perehtynyt eri menetelmiin, mitä lasten kanssa voidaan toteuttaa. Henkilöstöllä on erikoisosaamista mm. satuhieronnan saralla.

Taiteisiin painottuneella päiväkodilla on tavoitteena auttaa lapsia itseilmaisussa, kannustaa lapsia luovuuteen, opettaa lapsia arvostamaan sekä omia että muiden tuotoksia. Taidepainotteisuus opettaa lapsia kunnioittamaan olemassa olevaa ympäristöä ja huomaamaan sieltä esteettisiä seikkoja. Taidekasvatus kehittää lasten estetiikan tajua, motorisia taitoja sekä tuottaa lapsille elämyksiä. Taidetta tehdään lasten kanssa sekä sisätiloissa että ulkona. Toiminnassamme pyrimme monipuolisesti tuomaan taidetta lasten päivään - unohtamatta myös muita toimintoja, kuten musiikkia, liikuntaa ja leikkiä.

Taikametsässä työskentelee yksi lastentarhanopettaja, kaksi lastenhoitajaa sekä keittäjä/siistijä.

7 TUULENTUVAN PÄIVÄKOTI

Tuulentuvan 35-paikkainen päiväkotiki on liikunta- ja luotonpainotteinen. Esikoulunopettajamme on liikuntaan erikoistunut lastentarhanopettaja ja muulla henkilöstöllä liikuntapainotteisuus ja luonto näkyvät omilla harrastuksissa sekä täydennyskoulutusten parissa. Luonto on lähellä päiväkotia ja metsäretket kuuluvat joka viikko ohjelmaan. Tuulentuvasta tehdään joka syksy retki Lehmilammen laavulle ihastelemaan luontoa, kulkemaan luontopolkuja, hakemaan elämyksiä, makkaranpaistoa unohtamatta. Askarteluissa hyödynnämme monipuolisesti luonnon materiaaleja. Tuulentuvassa toteutetaan luontoon liittyvää Metsämörritoimintaa joka viikko.

Tuulentuvassa on käytössä iso ja toimiva piha hyviä liikuntaleikkejä varten. Joka talvi käydään jäähallilla luistelemassa kolme kertaa ja lumitilanteen salliessa päiväkodin vieriselle pellolle tehdään latu hiihtämistä varten. Sisätiloissa pidetään pienimuotoisia jumppatuokioita kerran viikossa, mutta aikaa jätetään myös rentoutumiselle satuhieronnan merkeissä.

Monipuolinen liikunta kehittää lapsen fyysistä kuntoa, motorisia taitoja, ryhmässä toimimista sekä toisten huomioon ottamista. Liikuntaa harrastetaan ilon ja onnistumisen - ei kilpailun kautta. Tuulentuvassa liikuntakasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä sekä antaa valmiuksia terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan. Luontokasvatuksen tavoitteena Tuulentuvassa on opettaa lapset kunnioittamaan luontoa, opettaa lapset kulkemaan turvallisesti luonnossa sekä nauttimaan luonnon ihmeistä ja antimista.

Tuulentuvassa työskentelee kaksi lastentarhanopettajaa, kolme lastenhoitajaa sekä keittäjä/siistijä.

8 TUULENPESÄN PÄIVÄKOTI

Tuulenpesän 26-paikkainen päiväkotikoti on ympäristöpainotteinen. Ympäristöpainotteisuuden kuuluu olennaisena osana luonto, mutta myös rakennettu ja sosiaalinen ympäristö. Ympäristökasvatuksen tavoitteena on antaa lapsille positiivisia kokemuksia ja elämyksiä luonnossa. Tavoitteena on luoda myönteinen ja kestävä luontosuhde, joka lähtee omaan lähiluontoon tutustumisesta. Tuulenpesässä tätä toteutetaan omaan lähiympäristöön tutustumalla viikoittaisten kävely- ja puistoretkien myötä.

Tuulenpesässä arjen sujuvuus on kiireetöntä ja luontoon ja ympäristöön kiinnitetään tietoisesti huomiota. Metsämörritoimintaa harjoitetaan viikoittain ja luonnon ihmeitä tarkastellaan jokaisen ulkoilun yhteydessä. Ympäristöstä tarkkaillaan rakennettua, elollista sekä elotonta ympäristöä. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaaleja. Lapsia opetetaan kokonaisvaltaisesti kunnioittamaan luontoa ja omaa ympäristöä.

Tuulenpesän toimintaan kuuluu ympäristökasvatuksen lisäksi myös lasten vapaa ja omaehtoinen leikki sekä siihen kannustaminen. Kädentaidot, musiikki ja liikunta kuuluvat myös päiväkodin viikoittaiseen ohjelmaan. Ympäristökasvatus kehittää lasten tietoisuutta omasta ympäristöstä ja heidän omasta paikasta suhteessa ympäristöön. Ympäristökasvatus ohjaa lapsia luonnon, ihmisten ja eläinten kunnioittamiseen ja toisista huolehtimiseen. Ympäristökasvatuksen avulla saadaan yhteisiä ilon hetkiä ja kokemuksia, jotka muodostavat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja kaikkien hyväksymistä.

Tuulenpesässä työskentelee kaksi lastentarhanopettajaa, kolme lastenhoitajaa, ryhmävastustaja, keittäjä/siistijä sekä avotyöntekijä.

LIITE 1

OMAHOITAJUUS JA PIENRYHMÄTOIMINTA NAPEROPELLON PÄIVÄKODEISSA

Omahoitajuus on yleisesti käytössä oleva työmenetelmä, jonka avulla hoito myös päiväkodissa on inhimillistä, laadukasta ja sosiaalista vuorovaikutusta tukevaa. Selkeä työnjako ryhmän aikuisten kesken tukee yhteistyötä vanhempien kanssa ja tuo syvyyttä lapsen kanssa työskentelyyn. Pienryhmätoimintaan yhdistettynä se luo hoitopäivään rauhallisuutta ja kodinomaisuutta.

Naperopellon päiväkodeissa omahoitajuus ja pienryhmätoiminta toteutuu näin:

- Ennen päivähoidon alkamista omahoitaja sitoutuu vanhempien kanssa alkavaan yhteistyöhön perehdyttämällä heidät päiväkodin arkeen, tutustumalla perheen yksilöllisiin tapoihin ja aikatauluihin ja huolehtimalla riittävästä tutustumisajasta.
- Päivähoidon alkaessa omahoitaja kannattelee lapsen ja vanhempien suhdetta kannustaen vanhempia yhteydenpitoon ja huolehtien lapselle riittävästä muistutuksesta (lelu, rätti, vanhempien kuva jne.), joiden kautta lapsi voi käsitellä ikäväänsä. Omahoitaja antaa turvaa lapsen hoitopäivään, tukee lapsen tunteiden käsittelyä empaattisesti tilanteita sanoittaen. Omahoitaja kuvailee ja välittää tiedon lapsen reaktioista ja tunnetiloista vanhemmille, jotta kaikki aikuiset voisivat yhdessä keskustelemalla muodostaa kuvan siitä, miten lapsi päivän kokee. Tämä auttaa lasta oppimaan omien tunteidensa hallitsemista ja ymmärtämistä.
- Aloitusvaiheen jälkeen omahoitaja toimii lapsen tottumusten, rutiinien ja taitojen asiantuntijana, jonka mielessä lapsen etu on koko ajan. Hän auttaa lasta tu-

tustumaan muihin ryhmän lapsiin ja aikuisiin sekä tuo tietoa lapsesta ryhmän aikuisille niin, että myös muut voivat ymmärtää lapsen toiminnan ja tunteet. Omahoitaja havainnoi lasta arkitoimissaan tiedostaen lapsen arjessa olevat ilot, oppimisen tilanteet ja haasteet. Omahoitaja havainnoi lasta tiedostaen myös mahdolliset stressitilanteet, ollen lapsen saatavilla ja antaen lapselle riittävästi tietoa tulevasta. Lapselle mahdollisia stressitilanteita voivat olla esim. muiden lasten tunnetilat, vierailijat, outo aikuinen ryhmässä tai päiväjärjestyksen äkillinen muuttuminen.

- Omahoitaja laatii lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhdessä vanhempien kanssa kolmen kuukauden kuluessa hoidon aloittamisesta. Omahoitaja pitää perheen ajan tasalla lapsen kehityksestä ja lapsen erityisistä ilon ja kiinnostuksen kohteista ja tapahtumista. Omahoitaja huolehtii vanhempien riittävästä tiedon- saannista viikoittain.

Omahoitaja ei välttämättä vastaa päivittäin omien vastuulapsiensa hoidosta ja huolenpidosta vaan siitä voi vastata myös jokainen pienryhmän ohjaaja vuorol- laan. Omahoitaja on kuitenkin fyysisesti samoissa tiloissa lapsen kanssa lähes koko työpäivänsä ajan ja on siten tarvittaessa lapsen saatavilla ja antamassa tietoa työparilleen lapsen asiassa.

Pienryhmätoiminta toteutetaan siten, että aikuiset "kiertävät" pienryhmissä, jolloin ikätason mukainen toiminta helpompi järjestää. Tämä antaa mahdollisuu- den kasvattajille myös jakaa lasta koskevia asioita ja taata, että lapsen saata- villa on kaikki se pedagoginen osaaminen mikä ryhmän aikuisissa on. Lapsi saa jo- kaiselta aikuiselta vuorollaan sen, mitä hänellä on lapselle annettavaa. Aikuiset tekevät tuoreita havaintoja sekä lapsista että lasten välisestä vuorovaikutuk-

sesta. He myös tarkkailevat pienryhmän leikin sekä muun toiminnan kehittymistä ja lapsen kehityksen edistysaskeleita.

Lapsen on mahdollista käytöksellään vaikuttaa siihen, kuinka hän tulee hoidon aloittaessa ymmärretyksi, kun häntä ei ole liiaksi kiinnitetty omahoitajaan vaan kaikki ryhmän aikuiset ovat hänen käytettävissä. Stressitilanteissa apuun voidaan aluksi hälyttää myös se aikuinen, joka saa lapsen parhaiten rauhoittumaan - ei välttämättä omahoitaja. Tämän ei tarvitse olla ristiriidassa omahoitajuuden kanssa vaan tilanteet elää tapauskohtaisesti.

Kiertävällä pienryhmätoiminnalla saadaan lapsen käyttöön kaikkien aikuisten erityisosaaminen ja ammattitaito. Omahoitaja vastaa pääasiassa lapsen asioista sekä perheen kanssa käytävästä vuorovaikutuksesta. Omahoitajan tiimikaverit antavat arvokasta tukea ja näkemystä lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvissä asioissa. (Salmela, E. & Pihlajaniemi, K. 2015)